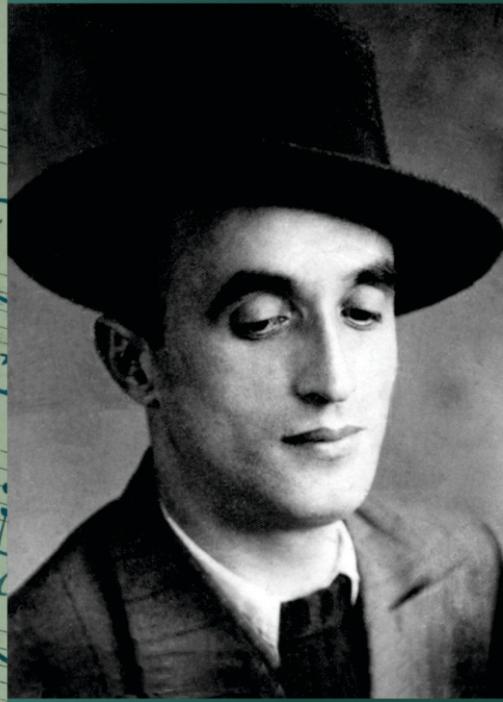

Anton Lavrin

1908-1965

skladatelj
in
glasbeni pedagog

»V molu naj pojo moje skladbe«

Anton Lavrin, skladatelj in glasbeni pedagog

5. 1. 1908 Vinji Vrh pri Semiču – 23. 9. 1965 Novo mesto

5. januarja 1908 se je na Vinjem Vrhu pri Semiču rodil Anton, šesti otrok po vrsti in drugi sin mami Ani in očetu Matiji. Ljudsko šolo je obiskoval v Semiču, gimnazijo v Kranju. Prvo glasbeno znanje je dobil pri skladatelju Srečku Koporcu. V letih 1938–1941 je ob finančni pomoči bratranca dr. Janka Lavrina iz Anglije študiral na Akademiji za glasbo in gledališko umetnost na Dunaju, kjer je diplomiral iz kompozicije.

Bil je aktivni udeleženec narodnoosvobodilnega boja. Od leta 1946 je predaval strokovne predmete na glasbenih šolah v Ljubljani, bil docent in izredni profesor na Glasbeni akademiji v Sarajevu in od 1964 izredni profesor na mariborski pedagoški akademiji. Nenehno je ustvarjal.

Kot otrok je bil živahen in razigran, že od malih nog povezan z glasbo, saj je neprestano prepeval na paši, igral na piščali, ki si jih je sam naredil ali s palico tolkel po kamnih ob stezi in tako ustvarjal ritem. Brenkal je na tamburico, kasneje v semiški godbi igral klarinet. Kot gojenec glasbene šole je vztrajno in neutrudno vadil violino, dokler ni v popolnosti naredil zadane naloge. Ves je živel v glasbi in z glasbo. Vrstniki so ga poznali kot veselega, razigranega, domiselnega in iznajdljivega na družabnih srečanjih.

Zelo je bil navezan na svojega očeta, imel ga je neizmerno rad, cenil in spoštoval ga je in v njem videl vzornika in iskrenega prijatelja. Ko je bilo Antonu 25 let, je oče nenadoma umrl in kot da je tudi v njem umrlo vse veselje. Nikoli več ni v roke vzel violine, veselje je prekrila trpkost in mračnost, ki se je ni mogel otresti. Postal je molčeč, zamišljen, kratkobeseden, posebej v zadnjih letih odmaknjen in čustveno razrvan, navzven nenavaden, v besedah in kretnjah. Kot takega so ga v zrelejših letih poznali njegovi stanovski kolegi. Takšen, kakršen je bil, se je izpovedal tudi v svojih delih.

**Večkrat je dejal:
»Z durom nimam kaj početi,
v molu naj pojo moje skladbe.«**

Bil je velik prijatelj s Cirilom Cvetkom, na Vinjem Vrhu ga je večkrat obiskal tudi Božidar Jakac. Umrl je leta 1965 v Novem mestu, pokopan je v Semiču.

John Lavrin: Skladatelj Anton Lavrin z materjo, olje, platno
(arhiv Belokranjski muzej Metlika)

Rojstna hiša je žal pogorela, v njej tudi skladateljev pianino in veliko njegovih stvaritev.

Na rojstni hiši so 13. 10. 1968 odkrili spominsko ploščo.

SKLADATELJSKA POETIKA ANTONA LAVRINA

S poglobljenim študijem glasbene kompozicije je Anton Lavrin pričel relativno pozno, kajti šele sredi tridesetih let prejšnjega stoletja se je v privatni kompozicijski šoli v Ljubljani delajočega skladatelja in svojčas izredno široko razgledanega glasbenega teoretika Srečka Koporca (1900–1960) prvikrat resneje soočil z različnimi kompozicijskimi principi ter skrivnostmi tonske umetnosti. Koporčeve učne ure harmonije in kontrapunkta so nemalokrat prerasle svoje vsebinske okvire, s tem pa vplivno zaznamovale tudi preostale ravni Lavrinovega glasbenega snovanja in še pomembnejše njegova estetska načela, ki se v temeljih niso znatno spremnjala do konca skladateljevega življenja. »Ne piši torej „sodobne“ glasbe, ampak glasbo, katere vrednost se meri izključno po tvoji notranji vrednosti in sposobnosti. Da bo pa tvoja notranjost sledila času, študiraj in vzgajaj smisel za občutek konsonančnega in disonančnega glasbenega pojmovanja, bodisi v vodoravni ali navpični smeri. In v tem tiči vsa „sodobna“ skrivnost modernega glasbenega ustvarjanja.«¹ Tako je Srečko Koporc sklenil eno izmed svojih mnogih teoretskih razprav, citirani odlomek pa odlično povzema tudi Lavrinova kompozicijska prizadevanja. Njegovo ustvarjalnost namreč ni zaposlovala neomajna privrženost modernistični ideji kompozicijsko-tehničnega napredka, kakršna se je v evropski umetnostni glasbi razplamtna zlasti od konca druge svetovne morije, temveč se je bila ta v vsakem trenutku pripravljena ukloniti zahtevam skladateljevega notranjega, še izrazito romantično pojmovanega izraza, ki je posebej eklatanten v Lavrinovih zborovskih delih. Skladno z učiteljevimi nazori pa skladatelj še zdaleč ni zavračal sodobnejših glasbenih tokov in njihovih mnogoterih kompozicijskih pridobitev. To se mestoma razodeva v Lavrinovem slogovno precej nestanovitnem opusu kot tudi iz nekaterih ohranjenih fragmentiranih zapiskov, v katerih se skladatelj izkaže celo za neutrudnega iskalca novih izraznih sredstev, ki ne bi prelamljala z občutkom neposrednejše muzikalnosti.

Lavrinova zvečine ekspresivna glasbena govorica se giblje med tonalnim (zlasti v mladinskih in zborovskih delih ter skladbah iz medvojnih let), politonalnim in atonalnim stilom, pri čemer so barvitejše harmonske tvorbe čestokrat rezultat izrazito polifonega načina mišljenja, ta pa je pustil svojevrsten pečat tudi na skladateljevih razgibanah ritmičnih domislekih. Ravno polifonija je tista izhodišča točka Lavrinovega glasbenega izraza, ki jo je skladatelj zavzeto negoval in razvijal skozi vse življenje, o čemer med drugim pričajo preštevilne kontrapunktične vaje ter krajše polifonske oblike, kot so fuge in kanoni, ohranjene v skladateljevi glasbeni zapuščini. Prepletene melodične linije je Lavrin skupaj z zanj prav tako značilnimi zvočnimi kontrasti, ki so še posebej prepričljivo udejanjeni v večjih glasbenih stvaritvah, v katerih je skladatelj lahko obelodanil svoje prvovrstne orkestracijske sposobnosti, vklepal večinoma v jasne in klene oblike.

V Lavrinovo glasbeno tvornost so večkrat zaznavno pronicali elementi ljudskega glasbenega izročila rodnih krajev, v zadnjem desetletju njegovega življenja pa tudi drugih južnoslovanskih narodov, katerih tradicijsko glasbo je uspel podrobneje spoznati v času večletnega pedagoškega delovanja na Glasbeni akademiji v Sarajevu. Pri tem se skladatelj praviloma ni posluževal (z izjemo nekaj priredb pesmi iz različnih predelov nekdanje Jugoslavije) dobesednih glasbenih citatov ljudske umetnosti. Namesto tega je stremel zgolj k prevzemanju nekaterih tipičnih folklornih glasbenih karakteristik, te pa potapljal v povsem umeten glasbeni stavek. Po lastnem pričevanju se je Lavrin v tem pogledu vzoroval predvsem pri ustvarjalnih principih dveh romantičnih mojstrov, Frédérica Chopina in Bedřicha Smetane.² Toda zdi se, da prvine belokrangske ljudske glasbe prežemajo Lavrinovo tvornost tudi na globlji, nezavedni ravni. V njegovi glasbi se to mnogokrat odraža zlasti v ozkem melodičnem razponu, poudarjeni ritmiki in malokdaj prekinjenemu glasbenemu toku. Slednje prikliče v spomin starinski način belokrangskega koledniškega petja s pretekanjem, pri katerem se neprenehoma izmenjujeta dve skupini kresnic ob spremljavi piskača tako, da glasba nikoli ne obmolkne

² Zija Kučukalić, *Likovi savremenih bosansko-hercegovačkih kompozitora* (Sarajevo: Udruženje kompozitora Bosne i Hercegovine, 1961), str. 20.

(še predno prva skupina konča svojo kitico, druga že začne peti novo), sicer bi to po ljudski vraži prineslo veliko nesrečo (smrt pri hiši, tolčenje toče, slaba letina ipd.). V opisani glasbeni praksi je torej mogoče uzreti tudi preprosto formo kanonične imitacije oziroma polifonskih postopkov, ki so bili, kot že omenjeno, seveda v veliko bolj pretanjениh in kompleksnih pojavnih oblikah poglavita odlika Lavrinovega kompozicijskega izraza.

Poleg zajetnega opusa dokončanih glasbenih del se je do danes ohranilo tudi enormno število Lavrinovih osnutkov, skic in nedokončanih kompozicij, ki izdajajo vselej snujočega, nemara pretirano samokritičnega, z maločim zadovoljnega ustvarjalnega duha. Ta je vseskozi razvijal svojstven glasbeni idiom, ki daje slutiti skladateljevo belokranjsko poreklo in ki je – zlasti na področju instrumentalne glasbe – zmerno, a tehtno iskal poti iz poznoromantičnega v divergenten sodobnejši izraz.

Jan Ovnik

SEZNAM GLASBENIH DEL ANTONA LAVRINA

Seznam glasbenih del Antona Lavrina zajema podatke o vseh dokumentiranih komponiranih skladbah in njihovih objavah. V osnovi izhaja iz ohranjenega rokopisnega in tiskanega notnega gradiva iz skladateljeve zapuščine, ki jo hrani Glasbena zbirka Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Ta obsega poleg čistopisov, klavirskih izvlečkov, tiskovin (= priložnostno razmnožene skladbe brez založniških podatkov), tiskanih izdaj in prepisov skladb tudi osnutke, skice in nedokončana ter fragmentirano ohranjena dela. Seznam se opira tudi na popise in omembe Lavrinovih del v vseh razpoložljivih tiskanih medijih, zlasti v slovenskih časnikih 20. stoletja ter skladateljevi kroniki in korespondenci, ki se prav tako nahajata v Glasbeni zbirki Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani. Podatki o objavah so zbrani s pomočjo vzajemne bibliografsko-kataložne baze podatkov COBISS.

Seznam je razdeljen na zborovska, vokalno-instrumentalna in instrumentalna dela, pri čemer se slednja še nadalje delijo na solistično, komorno, orkestrsko in filmsko glasbo, znotraj vsakega razdelka pa so skladbe urejene po

abecednem redu naslovov. Podatki o vsaki skladbi se vrstijo v sledečem vrstnem redu: naslov in dodatek k naslovu skladbe (krepki tisk) ter bodisi začetni verz besedila (ležeči tisk), če se razlikuje od naslova, bodisi začetna oznaka tempa (v oklepajih) ali pa naslovi posameznih stavkov večstavčnih kompozicij (ležeči tisk v oklepajih). Sledi navedba avtorja besedila vokalnih del, če ta podatek obstaja, nato pa zasedbe in letnice nastanka skladbe, če je znana, ter informacije o fizični obliki gradiva in

objavi (podčrtano). Tam, kjer podatka o fizični obliki gradiva in objavi ni, je nahajališče skladbe avtorju seznama neznano oziroma je ta izgubljena.

Pričujoči seznam glasbenih del Antona Lavrina vključuje izključno dokončane skladbe, ki so se ohranile v fizični obliki ali pa so tako izpričane v pisnih virih. Seznam torej ne vsebuje podatkov o nedokončanih skladbah, osnutkih in skicah, izjeme so le tiste skladbe, za katere je jasno, da jih je skladatelj dokončal, a se do danes niso uspele ohraniti v drugačni obliki. Izjem sta tudi dve izmed Lavrinovih najambicioznejše zastavljenih kompozicij *Cvetje v jeseni* in *Kantata (Marijina kapela)*, za kateri se ve, da ju skladatelj ni nikoli dokončal, a sta kljub temu priključeni seznamu. Navkljub zaključenosti zajetnega števila nenaslovljenih klavirskih miniatur in krajsih polifonih klavirskih skladb (fug in kanonov), ki so se ohranile med Lavrinovimi rokopisi, pa te zaradi svoje številčnosti in neznatnosti niso del pričujočega seznama.

*Nora Lavrin: Komponist Tone Lavrin z Vinjega Vrha, lesorez (arhiv Belokranjski muzej Metlika)

1. ZBOROVSKA DELA:

- **Belokranjska deklica.** *Mlado brezje v mesečini.* Bes. Oton Župančič. Ženski glas solo in moški zbor (ok. 1950). Rokopis. Tiskovina. Objava: *Naši zbori* 6 (1951), št. 1–2, str. 13–14.
- **Dežek.** *Bele ovčice žarki pastirci pod soncem paso.* Bes. Vida Brest (Majda Peterlin). Ženski zbor. Rokopis.
- **Gvadalkivir.** *Lehak zefir, pihlja nemir.* Bes. Aleksander Sergejevič Puškin. Mešani zbor. Rokopis.
- **Miserere.** *Miserere mei, Domine.* Mešani zbor. Rokopis.
- **Na Posavlju.** Mešani zbor (med letoma 1946 in 1953).
- **Na svatbi.** *Svatje, svatje, svatje mi vriskajo.* Bes. France Kosmač. Mešani zbor (ok. 1950). Rokopis. Tiskovina.
- **Napitnica.** Mešani zbor.
- **Narodna.** Mešani zbor. Rokopis (brez besedila).
- **Naša pesem.** *Sužnosti težke zdobil je okove.* Bes. Anton Lavrin. Enoglasni mladinski zbor (1944). Tiskovina.
- **Naša vojska.** Bes. France Kosmač. Enoglasni zbor (med letoma 1941 in 1945).
- **Naša vojska.** Bes. France Kosmač. Dvoglasni zbor (med letoma 1941 in 1945).
- **Od Rošljina in Verjankota.** *Kaj hoče bit, hoče bit.* Bes. France Prešeren. Mešani zbor (ok. 1950). Tiskovina.
- **Pesem o življenju in svetu.** Bes. Josip Pavčič. Mešani zbor (po letu 1949).
- **Pesem slovenskih brigad.** *Podolž in počez, čez njive, gozdove.* Bes. Tone Seliškar. Mešani zbor.
- **Pesem.** Ženski zbor.
- **Pionirska kolo.** Bes. Marija Dernovšek. Mladinski zbor (1946).
- **Pohod mladine.** *Vstali z zemlje smo, kot vstane vihar.* Bes. Milena Mohorič. Mešani zbor (1948). Rokopis. Tiskovina. Objava: *Naši zbori* 5 (1950), št. 3, str. 27–29.

- **Pomladansko kolo.** *Ajmo, ajmo, kolo zaigrajmo.* Bes. Utva (Ljudmila Prunk). Ženski zbor (1947). Rokopis. Objava: *Naši zbori* 9 (1954), št. 2, str. 31.
- **Pomladni pozdrav.** *Že zopet cveto nam vrtovi.* Bes. Cvetko Golar. Mešani zbor. Rokopis.
- **Psalm.** *Gospod, usmili se moje praznote.* Bes. Srečko Kosovel. Sopran solo in mešani zbor. Rokopis.
- **Smuk.** *Bela zima kliče.* Bes. Gustav Strniša. Dvoglasni mladinski zbor. Objava: *Mladina poje: zbirka pesmi za višje razrede osnovnih šol*, 2. del (1964), str. 27.
- **Sonetni venec (štirinajsti sonet).** *In gnale bodo nov cvet bolj veselo.* Bes. France Prešeren. Ženski zbor. Rokopis.
- **Sto ugank** (*Zvezdnato nebo; Odmev; Pismo; Vrbova piščalka; Kraška burja*). Bes. Oton Župančič. Mladinski zbor (1946). Rokopis.
- **Svatba.** *Že vriskajo svatje v poljani.* Bes. Gregor Strniša. Mešani zbor. Rokopis.
- **Šike Mike iz Metlike.** Mešani zbor. Rokopis.
- **Teloh.** *Pohod, pohod, skoz gozdove zasnežene.* Bes. Tone Seliškar. Ženski zbor (1942). Rokopis. Tiskovina. Objava: *Naši zbori* 2 (1947), št. 2, str. 31.
- **Titovo kolo.** *Mi smo borci mladi.* Bes. Vida Brest (Majda Peterlin). Mešani zbor (ok. 1950).
- **Tja bomo našli pot.** *Največ sveta otrokom sliši Slave.* Bes. France Prešeren. Mešani zbor. Rokopis.
- **Toplo sonce, rosa v travi.** Mešani zbor.
- **Uganke (Oreh; Črešnja).** Bes. Josip Stritar. Mladinski zbor. Rokopis.
- **V mlinu.** *Mladi mlinar žito melje.* Bes. Gustav Strniša. Dvoglasni mladinski zbor. Objava: *Mladina poje: zbirka pesmi za višje razrede osnovnih šol*, 2. del (1964), str. 30–31.
- **V samotnem polju.** *Tiha so polja, srebrno blestijo.* Bes. Srečko Kosovel. Mešani zbor. Rokopis. Tiskovina. Objava: *Naši zbori* 16 (1961), št. 6, str. 82–85.

- **Večerna zarja rudeči.** Mešani zbor. Rokopis.
- **Veni Creator Spiritus.** Harmonizacija koralne melodije. Mešani zbor. Rokopis.
- **Vihar, vihar.** *Vihar, vihar mi gre čez pot.* Bes. Srečko Kosovel. Mešani zbor.
- **Vrnitev.** Mešani zbor.
- **Vstani.** Ženski zbor.

2. VOKALNO-INSTRUMENTALNA DELA:

- **Cvetje v jeseni.** Literarna predloga Ivan Tavčar. Libreto Osip Šest. Opera (1960–1965). Nedokončana rokopisna partitura. Osnutki.
- **Drugar mi se ženi.** *Drugar mi se ženi nane.* Srbska ljudska. Priredba za sopran in klavir (med letoma 1956 in 1963). Rokopis.
- **Dude, belo dude.** Srbska ljudska. Priredba za sopran in klavir (med letoma 1956 in 1963). Rokopis.
- **Kantata (Marijina kapela).** Bes. Pavel Golia. Kantata. Nedokončana rokopisna partitura. Osnutki.
- **Krst pri Savici.** Libreto Ruža Lucija Petelin. Opera (ok. 1949). Nepopolno ohranjena rokopisna partitura (zgorela že v času skladateljevega življenja) in klavirski izvleček. Osnutki.
- **Kvišku plava moje hrepenenje.** Bes. Oton Župančič. Bas in klavir (1948). Rokopis.
- **Legnalo mome.** *Legnalo mome zaspalo.* Bolgarska ljudska. Priredba za sopran in klavir (med letoma 1956 in 1963). Rokopis.
- **Naša pesem.** *Suženjstva težke je zdobil okove.* Bes. Anton Lavrin. Glas in klavir (med letoma 1944 in 1945). Rokopis (brez besedila). Prepis.
- **Naša pesem.** *Sužnosti težke zdobil je okove.* Bes. Anton Lavrin. Enoglasni zbor in pihalni orkester (med letoma 1944 in 1945). Klavirski izvleček (brez besedila).

- **Noč v ječi.** *Povej o zvezda, ki potuješ.* Bes. Milena Mohorič. Mezzosopran in klavir (1947). Rokopis. Prepis. Objava: Izdaja Udruženja kompozitora Bosne i Hercegovine (1961).
- **Nokturno.** Bes. J. Kastelec. Soprano in klavir (Med letoma 1936 in 1939). Osnutek (brez besedila).
- **Od kada si tuđa žena.** Srbska ljudska. Priredba za soprano in klavir (Med letoma 1956 in 1963). Rokopis.
- **Od Rošlina in Verjankota.** Bes. France Prešeren. Kantata (ok. 1950). Rokopis.
- **Pevcu.** *Kdo zna noč temno razjasnit.* Bes. France Prešeren. Bas in klavir. Rokopis.
- **Pevcu [druga verzija].** *Kdo zna noč temno razjasnit.* Bes. France Prešeren. Bariton in klavir. Rokopis.
- **Pevnila Jana.** *Pevnila Jana Gabrovo.* Bolgarska ljudska. Priredba za soprano in klavir (med letoma 1956 in 1963). Rokopis.
- **Ples na vasi.** *Rajaj od vročega dneva.* Bes. Matej Bor. Bariton in klavir. Rokopis.
- **Prepelica.** Soprano in klavir (med letoma 1936 in 1939).
- **Psalm.** *Gospod, usmili se moje praznote.* Bes. Srečko Kosovel. Mezzosopran in klavir (med letoma 1936 in 1939). Rokopis.
- **Psalm.** *O Bog, usmili se moje praznote.* Bes. Srečko Kosovel. Mezzosopran in orkester. Rokopis.
- **Večerni zvon.** *Večerni zvon, o mili zvon.* Bes. Anton Medved. Soprano, mešani zbor in orgle. Rokopis.
- **Zračak viri.** *Zračak viri skroz grančice.* Srbska ljudska. Priredba za soprano in klavir (med letoma 1956 in 1963). Rokopis.
- **Žalostinka z Raba.** *Z zelenega se v modro val preliva.* Bes. Milena Mohorič. Bariton in klavir. Rokopis.

3. INSTRUMENTALNA DELA:

a) Solistična glasba

- **Ciganska suita** (*Bele breeze; Ciganski šotori*). Klavir (po letu 1950). Rokopis (ohranjena sta samo dva stavka suite).
- **Dva preludija za solo violo** (1. Molto andante; 2. Andante). Viola (1964). Rokopis (1. preludij). Prepis (2. preludij).
- **Kolo** (Allegro non tanto). Klavir (ok. 1953). Rokopis.
- **Kolo** (Hitro). Klavir (1953). Rokopis.
- **Mala diafonija** (Ne prehitro). Klavir (1955). Rokopis.
- **Mala suita** (1. Con moto; 2. Con espressione; 3. Allegretto). Klavir (1950). Rokopis.
- **Mjesecina, oj mjesecino** (Počasi). Klavir (ok. 1953). Rokopis.
- **Pastir ob Kolpi** (Allegro). Klavir. Rokopis.
- **Pet preludijev za klavir**. Klavir (ok. 1960). Rokopis. Prepis. Objava: Izdaja Udruženja kompozitora Bosne i Hercegovine (1960); sprejeto v Edicije Društva slovenskih skladateljev (Ed. DSS 820).
- **Ples** (Allegretto). Violina. Rokopis.
- **Pod oknom**. Priredba istoimenskega zpora Jurija Fleišmana. Klavir.
- **Polka** (Polka tempo). Klavir. Rokopis.
- **Rdeče potonke** (Espressivo). Klavir (1950). Rokopis.
- **Sedem preludijev za violino solo** (1. Largo; 2. Con moto; 3. Moderato; 4. Vivo, sempre detaché; 5. Poco allegretto; 6. Andante cantabile; 7. Allegro molto). Violina (ok. 1962). Rokopis. Objava: Izdaja Udruženja kompozitora Bosne i Hercegovine (1962); sprejeto v Edicije Društva slovenskih skladateljev (Ed. DSS 818).
- **Sedem preludijev za violončelo solo** (1. Allegro; 2. Molto sostenuto; 3.; 4. Tempo giusto; 5. Allegro moderato; 6.; 7. Allegro molto, scherzando). Violončelo (ok. 1960). Rokopis. Objava: Izdaja Udruženja kompozitora Bosne i Hercegovine (1960); sprejeto v Edicije Društva slovenskih skladateljev (Ed. DSS 819).
- **Skica** (Allegro moderato). Klavir (med letoma 1936 in 1939). Rokopis.

- **Sonata [v B-duru]** (1. Allegro; 2. Adagio molto; 3. Vivo). Klavir. Rokopis.
- **Sonata [v G-duru]** (1. Allegro energico; 2. Scherzo; 3. Andante; 4. Rondo). Klavir. Rokopis.
- **Sonata št. 2 [v As-duru]** (1. Allegro). Klavir. Rokopis (ohranjen je samo prvi stavek).
- **Suita za klavir** (1. Allemande; 2. Courante; 3. Menuett; 4. Chaconne; 5. Sarabanda; 6. Rondo; 7. Gigue). Klavir. Rokopis.
- **Tapan: plesi iz Makedonije** (1. Allegretto; 2. Moderato; 3. Allegretto; 4. Andante; 5. Allegretto capriccioso). Klavir (1955). Rokopis. Objava: DZS (1956).
- **Toccata: kontrapunktske metamorfoze** (Pesante e grave). Klavir (ok. 1960). Rokopis.
- **Tri bosanske gange**. Klavir. Osnutki.

b) Komorna glasba

- **Kvartet [v A-duru]** (1. Allegro moderato; 2. Largo). Godalni kvartet. Rokopis (v celoti je ohranjen samo prvi stavek).
- **Mali duet** (Con moto). Dve violini in klavir. Rokopis.
- **Mladim srcem** (Andantino). Dve violini in klavir. Rokopis.
- **Preludij in fuga na temo »Katjuša«**. Pihalni kvartet (1945). Klavirske izvleček fuge.
- **Sonata za violinino in klavir** (1. Moderato; 2. Adagio; 3. Vivo). Violina in klavir. Rokopis.
- **Sonatina za oboo in klavir** (1. Allegretto; 2. Cantabile; 3. Allegro non tanto). Oboa in klavir. Rokopis. Objava: Ed. DSS 900 (1978).
- **V zeleno pomlad** (Moderato). Prir. Maksimilijan Skalar. Violina in klavir. Objava: *Lahke skladbe za violinino in klavir* (1970), str. 20–21.

c) Orkestrska glasba

- **Allemande za godala** (Moderato). Godalni orkester. Gl. *Suita za klavir* (1. *Allemande*). Rokopis.

- **Dva slovenska plesa** iz opere *Cvetje v jeseni* (1. Molto muovemento quasi allegro; 2. Allegretto). Simfonični orkester (Med letoma 1964 in 1965). Rokopis.
- **Kovači na Baščaršiji: simfonijska slika** (Allegro non tanto). Simfonični orkester (1962). Rokopis. Prepis. Objava: Izdaja Udruženja kompozitora Bosne i Hercegovine (ok. 1962); sprejeto v Edicije Društva slovenskih skladateljev (Ed. DSS 512).
- **Mrtvim tovarišem: marche funèbre**. Pihalni orkester (1944).
- **Partizanska uvertura** (Allegro). Instrumentiral Drago Lorbek. Pihalni orkester (1944). Prepis. Klavirski izvleček.
- **Povratak Odiseja: balet**. Scenarij Nora Lavrin (prosto po Homerjevi Odiseji). Simfonični orkester (1961). Rokopis. Klavirski izvleček.
- **Preludij za godalni orkester** (Andante con moto). Godalni orkester. Rokopis.
- **Suita za godalni orkester** (1. Andante; 2. Allgretto; 3. Andante). Godalni orkester. Rokopis.
- **Symphonie tragique oz. Simfonija v g-molu** (1. Allegro molto e con anima; 2. Vivace; 3. *Grob neznanega junaka*; 4. Allegro con brio). Simfonični orkester (1954). Rokopis.
- **Tapan: plesi iz Makedonije** (1. Moderato; 2. Moderato; 3. Allegretto; 4. Andante; 5. Allegretto capriccioso). Pihalni orkester (1959). Rokopis. Prepis. Orkestrski parti.
- **Uvertura** (Allegro). Simfonični orkester (1936). Rokopis.
- **Uvertura Črnomelj 1944** (Allegro moderato). Pihalni orkester (1944). Nepopolno ohranjen klavirski izvleček.

č) Filmska glasba

- **Zmagali so najboljši**. Glasba za kratkometražni dokumentarni film (1947).

V SPOMIN ANTONU LAVRINU

(Slavnostni govor ob odkritju spominske plošče na skladateljevem rojstnem domu na Vinjem vrhu, 13. X. 1968)

Letos mineva 60 let, odkar se je v tej hiši, kjer danes odkrivamo spominsko ploščo, rodil slovenski skladatelj Anton Lavrin, ki smo ga natanko pred tremi leti spremili na zadnji poti. Spokojno je bilo slovo od človeka, ki je vse svoje življenje posvetil glasbi. Njegovi rojaki, znanici in prijatelji iz brezkrbnih otroških let se morda še spominjajo živahnega fantiča, ki je venomer prepeval na paši, piskal na svirel, ki si jih je sam omajal, brenkal na tamburico in sviral klarinet v semških pihalnih godbi. Ves je torej živel v glasbi in z glasbo, zato se ni čuditi, da ga je le-ta z vsemi svojimi čari za vselej osvojila. Prepustil se je s strastjo, ki je lastna rodu, iz katerega izhaja.

Kot gojenc glasbene šole je ure in ure prečepel ob notnih zvezkih in neutrudno vadil violinino, ki je ni, trmasto vztrajen, spustil iz rok, dokler ni dokončno izdelal naloge, ki mu jo je naložil njegov violinistički učitelj. Če sem dejal trmasto vztrajen, s tem nikakor nisem hotel žaliti njegove narave; ževel pa sem to poudariti zategadelj, ker prav ta značajska lastnost oklepala njegovo človeško bistvo in ga spreminja skozi vse njegovo življenje, skozi vse njegovo delo.

Kdor ga je poznal, bo vedel po-

vedati, da je bil Tone navzven nenavaden. Nenavaden v besedah, nenavaden v kretanjah. Kratkobeseden, molidec, zamisljen, včasih, posebno zadnja leta, odmaknjens in čustveno razravn.

Tisti, ki so ga poznaли kot otroka in mladenci, veseloga, razigranega, domiselnega in iznajdljivega na družbenih srečanjih, se niso mogli dovolj načuditi, da se je ta prikupljen, prilagodljivi temperament kar nenašla spremenil, da je njegove žive, sijoče, za ves svet široko odprte oči tako rekoč čez noč prekrila temina, otožnost in skrb, ki se je ni in ni mogel ostresi. Domaci in najbližji vedo, odkod ta nenadna spremembra, ostalim spostovalcem njegove osebnosti in njegovega dela pa naj mi bo dovoljeno odkriti to bridko stran pokojnikovega značaja.

Neizmerno je imel Tone rad očeta. Nanj je bil navezan z vsem svojim bistvom. Cenil in spoštoval ga je in v njem viden vzornik in občutil najbolj iskrenega prijatelja. Ko mu ga je iznenada ugrabila smrt, tega ni mogel preboeti. Kadar da se je vse obrnilo v njem. Od tistega nesrečnega trenutka ni nikdar več vzel v roke violinine, ki mu je sicer ves dan pela. Prekipajoče veselje in čustveni zanos sta

na mah prekrila trpkost in mračnost, ki sta se z leti spreverala v bolestno odijudnost. Takšnega so spoznali v zrelejših letih tudi njegovi stanovski kolegi in le malokdo je mogel in znal globlje pogledati v njegovo notranjost in zaznati v njej Lavrinovo toplo, čuteče, pleme-nito srce.

Takšen, kakršen je bil, se je iz-povedal tudi v svojih delih, v številnih zborovskih skladbah, samospievih in drugih večjih opusih, kot so: simfonija, opera, cantata, balet. »Z durom nimam kaj početi,« je večkrat dejal, »v molu naj pojmo moje skladbe.«

Lavrinovih skladb ni malo; še več je zapiskov, fragmentov, glasbenih misli, toda tistem, ki se bo lotil pisanja monografije o Antonu Lavrinu, bodo tudi te namestite misli povедale marsikaj. Izdale bodo njegovo že kar pretirano samokritičnost, vsejelj snujočega, z maločim zadovoljnega ustvarjalnega duha, neomajne umetniške postopnosti in ne nazadnje izredno marljivost, ki je ena izmed bistvenih potez skladateljevega značaja.

Z diplomom dunajske Akademije za glasbo v Žepu, ki pa jo je zara-di vojne opravil šele v svobodi, se Lavrinu, žal, niso odprla vrata v slovenskih višjih glasbenih zavodih. Svoje delovno torišče je našel v Sarajevu, kjer je poučeval kontrapunkt na tamkajšnji glasbeni akademiji in kjer je nenehno ustvarjal. Žeja, da bi svoje znanje razdelil mladim slovenskim glasbenikom v Ljubljani, se mu ni izpolnila. Po osmih letih življenja in dela v Sarajevu ga sicer njegova poklicna pot pripelje v Maribor, na pedagoško akademijo, toda tu je že do smrti izmučen in strt. Le devet mesecov mu je bilo dano živeti in delati v Sloveniji, in že ga obiše smrt in reši trpljenja. Ostaja pa živ v srcih vseh, ki so ga poznali in spoštovali — ostalim popotnikom, ki jih bo zanesla pot mimo njegove rojstne hiše, pa naj spominska plošča pove, da se je tu rodil in umrl slovenski skladatelj Anton Lavrin.

Slava njegovemu spomini!

Prof. JANEZ BITENC

Pogled na del gostov in domaćinov, ki so se udeležili odkritja spominske plošče na skladateljevi rojstni hiši. Desno, spredaj sta akademski slikar Božidar Jakac in pisatelj Ivan Potrč (Foto: Ria Bačer)

DOLENJSKE RAZGLEDE — posebno kulturno rubriko Dolenjskega lista, urejajo: Jože Dular, Tone Gošnik (odgovorni urednik), France Grivec, Janko Jarc, Bogo Komelj, Lado Smrekar, Severin Sali in Stanko Skaler. Lektor: Karel Bačer.

VIRI:

BRANCELJ Bednaršek, Andreja (2011): Zaslужni Belokranjci : umetniki in znanstveniki : vodnik

DULAR, Jože (1988): Pomembni Belokranjci

E-VIRI:

[https://sl.wikipedia.org/wiki/Anton_Lavrin\(skladatelj\)](https://sl.wikipedia.org/wiki/Anton_Lavrin(skladatelj))

<https://plus.si.cobiss.net/opac7/bib/14518583>

<https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-LYOIKRTQ/53e88885-8dc0-4668-a6c3-98f53a77b9c5/PDF>

SLIKOVNO GRADIVO:

Belokranjski muzej Metlika

- John Lavrin: Skladatelj Anton Lavrin z materjo, olje, platno
- Nora Lavrin: Komponist Tone Lavrin z Vinjega Vrha, lesorez
- fotografija Antona Lavrina

KOLOFON

Založila in izdala: **Knjižnica Črnomelj**, zanjo **Anja Panjan Trgovčič**, direktorica

Besedilo izbrala: **Bernardka Jakša**

Lektoriranje: **Tereza Tomaževič**

Fotografiranje, oblikovanje in priprava za tisk: **Roland Plut**

Tisk: **Tiskarna KAPUŠIN**

Naklada: **100** izvodov

Semič, november 2018

Publikacijo sofinancirala

Občina Semič.

